

Політична культура суспільства вбирає найбільш усталені, типові ознаки, характерні для основної маси населення.

Політична культура виконує такі функції:

- *ідентифікації* (формування групової ідентичності, усвідомлення індивідом свого місця в системі політичних відносин);
- *політичної соціалізації та адаптації* (залучення людини до політичної сфери, засвоєння індивідом політичних знань, норм і цінностей, що сприяють формуванню необхідних якостей для виконання певних функцій і ролей);
- *інтеграції* (об'єднання індивідів і соціальних груп на основі певної системи політичних цінностей та ідеалів);
- *політичної орієнтації* (вироблення знань про політичні явища і процеси);
- *комунікації* (забезпечення збереження, нагромадження й передачі знань, інформації про політичні явища й процеси);
- *регуляції* (вироблення взаємодії суб'єктів політичних відносин, забезпечення функціонування політичної системи).

Отже, розуміючи поняття політичної культури, можна надати певні рекомендації щодо формування в студентів громадянського типу політичної культури, а саме:

- включення в зміст предметів суспільно-гуманітарного циклу елементів формування політичної культури громадянського типу;
- проведення тематичних круглих столів та «Брейн-рингів»;
- проведення виховних бесід із включенням питань щодо формування політичної культури громадянського типу в студентській молоді.

УДК 159.942:377.6

Н.В. Петренко, канд. пед. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

РОЛЬ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО КОМПОНЕНТА У ФОРМУВАННІ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Зміст освіти має історичний характер і визначається цілями, завданнями освіти на тому чи іншому етапі розвитку суспільства.

Сучасна професійна вища освіта України потребує оновлення змісту освіти та його компонентів через відкритий характер взаємодії освітнього простору з динамікою розвитку суспільних процесів, а саме: урахування соціально-економічних змін в суспільстві, освітніх потреб

особистості, нових тенденцій розвитку освіти; спрямування роботи студентських наукових гуртків та інших форм науково-дослідницької роботи на пошук і творче засвоєння інноваційних ідей вітчизняної та світової науки і практики; використання підсумкових щорічних науково-практичних факультетських, вузівських, міжвузівських, міжнародних конференцій, Днів науки та інших форумів для системного аналізу й оцінювання проведеної за певний період роботи з огляду на її інноваційний характер.

Зміст освіти розглядається як один з головних елементів у структурі процесу навчання. Сучасні вітчизняні й зарубіжні дослідники (І.Я. Лернер, Ю.К. Бабанський, П. Барнс, Т. Брукс, В.І. Лозова, Г.В. Троцько та ін.) визначають зміст освіти як педагогічно адаптований соціальний досвід, педагогічно адаптовану систему знань, способів діяльності інтелектуального і практичного характеру, досвіду творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до світу. Отже, єдиним джерелом змісту освіти є культура у найширшому її розумінні. У цьому контексті виділяють чотири основні компоненти змісту освіти:

1) когнітивний (система знань, відбита в поняттях, категоріях, принципах, законах, закономірностях, фактах, ідеях, концепціях, гіпотезах, теоріях);

2) досвід здійснення способів діяльності (система інтелектуальних і практичних умінь, навичок);

3) досвід творчої діяльності, в результаті якої створюється об'єктивно чи суб'єктивно нове завдяки специфічним процедурам: самостійного переносу раніше засвоєних знань і вмінь у нову ситуацію, знаходження оригінального рішення проблеми в умовах, коли відомі інші, виділення нової проблеми в знайомій ситуації;

4) досвід емоційно-ціннісного ставлення.

Між цими компонентами існують певні зв'язки: кожен з попередніх є умовою функціонування наступних. Проте різні компоненти змісту освіти відрізняються функціями, які вони виконують, та характером діяльності щодо його засвоєння особистістю. Слід відзначити відносну незалежність змісту четвертого компонента змісту освіти. К.Д. Ушинський писав: «Ніщо – ні слова, ні думки, ні навіть вчинки не виражають так ясно і вірно нас самих і наше ставлення до світу, як наші почуття».

Так, досвід емоційно-ціннісного компонента змісту освіти виконує регулюючу функцію – регулює вибіркове ставлення до об'єктів діяльності, визначає відповідність діяльності і об'єктів до потреб особистості, виробляє оцінку імовірності задоволеності потреб, створює імпульс до діяльності, відбивається на її темпі, якості і рівні.

У результаті включеності емоційно-ціннісного компонента в зміст професійної вищої освіти відбувається процес його засвоєння студентами. Способом засвоєння є переживання в результаті задоволення або незадоволення потреб і мотивів відносно об'єктів, що вивчаються.

Умовами засвоєння цього компонента є співвіднесення засобів або змісту, методів, прийомів, умов навчання і потреб, мотивів студентів.

Кожен компонент змісту освіти вимагає також конкретних шляхів його формування. Досвід емоційно-ціннісного ставлення, який передбачає наявність знань, умінь, але не зводиться до них і полягає у формуванні ставлення студентів до професійної діяльності, наукових знань, моральних норм і ідеалів. І доки таке ставлення не сформульоване, немає можливості говорити про справжній професіоналізм. Єдиним способом і умовою формування й засвоєння емоційного ставлення, сприйняття об'єкта як цінності є переживання, що сприяє виникненню інтересу до предмета, окремого явища і потреби в майбутній професійній діяльності.

УДК 373.61

Т.С. Пічугіна, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІСТА З МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ

Найважливішим завданням, що стоїть перед українським суспільством, є його сталий інноваційний розвиток, рушійною силою якого є система вищої освіти, яка покликана створити механізм забезпечення відповідності запитів особистості запитам суспільства і держави. Це визначає постановку перед вищими навчальними закладами двох основних цілей:

- формування інтелектуальної, професійно компетентної особистості;
- розвиток вищої професійної освіти до рівня міжнародних стандартів.

Невід'ємною частиною вищої управлінської освіти є практикоорієнтовне навчання, яке забезпечує формування умінь і навичок в галузі освоєваних студентами видів управлінської діяльності. Останнє проявляється в отриманні студентами, які